

HATÁRON ÁTNYÚLÓ KAPCSOLATOK, HUMÁN ERŐFORRÁSOK

NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA
(2003. november 10–11.)

Szervezők:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
DEBRECENI AKADÉMIAI BIZOTTSÁG
TELEPÜLÉSTUDOMÁNYI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI
MUNKABIZOTTSÁGA
ÉS A DEBRECENI EGYETEM
TÁRSADALOMFÖLDRAJZI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI TANSZÉKE

Szerkesztette:

PROF. DR. SÜLI-ZAKAR ISTVÁN

Debrecen, 2004

KLTE
Szociológia Tanszék Könyvtára
Kt.: 2903/2004

TARTALOM

Előszó	
Abádi Nagy Zoltán	7
DÍSZVENDEGEINK	
Michel Carmona: Határon átnyúló kapcsolatok – humán erőforrások. Gondolatok egy konferencia kapcsán.....	10
Szvitlana Mitrajeva: A schengeni határok nehézségei és az áthidalásuk lehetőségei.....	15
Ioan Horga: A média szerepe a határon átnyúló kapcsolatok fejlesztésében.....	19
A HUMÁN ERŐFORRÁSOK SZEREPE A TERÜLETFEJLESZTÉSBN	
Teperics Károly: Külföldi állampolgárok a magyar általános iskolai oktatásban.....	24
Kovács Csaba Miklós: A munkaerő-szerkezet fejlődése Szatmár megye határ menti településein.....	32
Kozma Gábor – Tóth Attila: A humán erőforrások fejlesztésének helyzete Hajdú-Bihar megye területfejlesztésében.....	36
Baranyi Béla – Balcsók István: Munkaerőpiaci képzési programok vizsgálata Hajdú-Bihar megyében.....	43
Szépvolgy Ákos: A távmunka és távoktatás szerepe a gazdasági együttműködésekben.....	48
Osir Cirill Martin: Középfokú oktatási vonzáskörzetek vizsgálata Dél-Borsodban.....	54
György Otília: A kisebbségi magyar felsőoktatás helyzete.....	63
Patkós Csaba – Baros Zoltán: A humán erőforrások szerepe a megújuló energiaforrások felhasználásában.....	71
Csikós Beáta: Intézményi kommunikáció, a public relations szerepe a felsőoktatásban.....	76
Tóth Géza: Az autópályák és a gazdaság kapcsolatának néhány összefüggése.....	84
Havellant Orsolya – Huszti Zsolt – Kárpáti Gábor: Dunaújváros, mint interregionális humán erőforrás-fejlesztési központ.....	87
Sebestyén Etelka: Az észak-alföldi régióban futó humán erőforrás-fejlesztési PHARE programok jelenlegi állása.....	92
Blahó Katalin: A HU9705-ös PHARE kísérleti program tapasztalatai az északkelet-magyarországi régióban a humán erőforrás szempontjából.....	100
A HATÁROK GEOPOLITIKAI SZEREPE	
Sallai János: Németország államhatárának kriminál földrajza (1999-2001).....	106
Nagy Egon: Nagyvárad szerepe a határmenti interregionális együttműködésben.....	109
Czimre Klára: A humán erőforrás-fejlesztés szerepe Magyarország euróregióiban.....	115
Tóth Antal: A jogellenes cselekmények vizsgálata az Orosházi Határőr Igazgatóság Hajdú-Bihar megyei illetékességi területén.....	122
Dancs László – Koncz Gábor: A magyar-ukrán határ menti térség lakosságának alkalmazkodóképessége – a felzárkózás humán feltételei.....	128
Seres László: Munkaerőpiaci helyzetkép a finn-orosz határ mentén.....	135
Németh Sarolta: e-Karélia: finn-orosz határmenti együttműködés a régió információs társadalmának megalapozásáért.....	141
Katona Péter: A Vajdaságból Magyarországra irányuló munkavállalási célú migráció néhány geopolitikai aspektusa.....	148
Csüllög Gábor: Térszerkezeti jellemzők szerepe a határmenti kapcsolatok alakításában.....	155

EGYÜTTMŰKÖDÉSEK A HATÁROK MENTÉN

Nagy Imre: A Duna-Körös-Maros-Tisza Eurorégió szervezeti felépítése.....	164
Kovács Krisztina: A humán erőforrás-utánpótlás egy lehetséges megoldása Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében?.....	171
Edelényi Béla: Komplex mutatórendszer alkalmazási lehetősége a kistérségi lehatárolásban.....	178
Komádi Mónika: Külföldi munkavállalók számának változása Ausztria munkaerőpiacán.....	183
Szenográdi Péter: A Románia és Békés megye közötti migráció sajátos vonásai.....	189
Dávid Lóránt: Az eurorégiók szintjén történő turizmusfejlesztési programok jelentősége a Kárpát-medencében.....	197
Pénzes János: A humán erőforrások centrum-periféria viszonyai a tiszaujvárosi kistérségben.....	202
Trón Zsuzsanna: Az EU regionális politikáját megalapozó elméletek. Indokok és kritikák.....	209
Michalkó Gábor: A határ menti együttműködés individuális értelmezése: a romániai bevásárlóturisták esete Csengersimán.....	216
Csiha Tünde: Ifjúság és regionalizmus.....	223
Bocsi Veronika: A hajléktalanság és a munka világának kapcsolata.....	229
Kun András István: Oktatási rendszerek és gazdasági növekedés.....	235
Mujacsics Levente: A trianoni békeszerződés hatásai a közlekedésre Biharban.....	244

TELEPÜLÉSEK, KISTÉRSÉGEK, RÉGIÓK

Vadász István: A nonprofit szektor területi jellemzői az Észak-Alföldön.....	250
Süli-Zakar István – Csomós György: Nagyvárosaink a földrajzi térben.....	257
Nagy Zoltán: Miskolc és a városverseny.....	263
Filepné Nagy Éva: A kistérségek innovációs képessége Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében.....	269
Mezei István: A formálódó pályázati piac szereplői.....	272
Molnár Ernő – Hörcsik Loránd: Városok a virtuális térben: az Internet adta kommunikációs lehetőségek felhasználása a helyi gazdaságfejlesztésben.....	279
Jakó Melinda: Tanácsadók és szervezeteik Magyarországon.....	284
Cserhádi Ferenc: Kistérségi tervezés sajátosságai.....	289
Radics Zsolt: Közép-európai országok külkereskedelmi versenyképessége az Európai Unióhoz való csatlakozás előtt.....	295
Bujdosó Zoltán: Munkaerővándorlás Hajdú-Bihar megye határa mentén.....	301
Ekéné Zamárdi Ilona – Tóth Tamás: Kilábalási lehetőségek a munkanélküliségből a Csereháton.....	308

INTERETNIKUS KAPCSOLATOK

Vofkori László: Humán erőforrás-fejlesztés Székelyföldön.....	316
Szilágyi István: Székelykeresztúr kistérség humán erőforrás fejlesztésének lehetőségei és a cigányok integrálódásának problémái.....	325
Katona Péter: Marosvásárhely felsőoktatási vonzáskörzete.....	332
Molnár József – Molnár D. István: Kárpátalja nemzetiségi összetétele a 2001-es népszámlálási adatok alapján.....	339
Fodor Gyula: Demográfiai változások Kárpátalján az 1989-es és a 2001-es népszámlálás között.....	347
Kajati György: Külföldi hallgatók az Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán.....	354

CONTENTS

Preface

Zoltán Abádi Nagy	7
--------------------------------	---

HONOUR GUESTS

Michel Carmona: Cross-border Co-operations and human resources (Espaces frontaliers et ressources humaines Des pensées á propos d'une conférence).....	10
Svitlana Mitrajeva: The difficulties by the new schengen borders and the possibilities for overcoming them (СКЛАДНОЩІ, СПРИЧИНЕНІ НОВИМИ ШЕНГЕНСЬКИМИ КОРДОНАМИ, І МОЖЛИВОСТІ ЇХ ПОДОЛАННЯ).....	15
Ioan Horga: The Role of the Media in the Development of Cross-Border Cooperations (Mass-media si promovarea valorilor umane in spatiul transfrontalier).....	19

THE ROLE OF THE HUMAN RESSOURCES IN THE REGIONAL DEVELOPMENT

Károly Teperics: Foreigners in the hungarian elementary education.....	24
Csaba Miklós Kovács: The Evolution of Manpower Structure in Szatmár County's Borderzone Settlements.....	32
Gábor Kozma-Attila Tóth: The role of the development of human resources in the regional development of Hajdú-Bihar county.....	36
Béla Baranyi-István Balcsók: A survey of the labour market training programmes in Hajdú-Bihar County.....	43
Ákos Szépvölgyi: The role of e-work and e-learning in economic co-operations.....	48
Cirill Martin Osir: Attraction area examination of the secondary educational institutions of urban centres in South Borsod.....	54
Ottília György: The stand of Hungarian minorities' education.....	63
Csaba Patkós-Zoltán Baros: The Role of Human Resources in Utilising Renewable Energy Sources.....	71
Beáta Csikós: Communication of higher education.....	76
Géza Tóth: Relations between the railways and their economical effects.....	84
Orsolya Havellant-Zsolt Huszti-Gábor Kárpáti: Dunaújváros as a centre of human ressources development.....	87
Etelka Sebestyén: Programmes of development of human resources in North Great Plain Region...92	
Katalin Blahó: Experiences if the PHARE Project HU 9705 of the North-Eastern region of Hungary int he view of human resources.....	100

THE GEOPOLITICAL ROLE OF THE BORDERS

János Sallai: Criminalgeography of the german country-borders.....	106
Egon Nagy: The Role of Oradea in the Interregional Transborder Cooperation.....	109
Klára Czimre: The role of human reSSources development in the euroregions of Hungary.....	115
Antal Tóth: László Dancs-Gábor Koncz: The adaptability of the population along the Hungarian-Ukrainian border – human conditions of the closing up.....	128
László Seres: Situation in the labour market at the Finnish-Russian border.....	135
Sarolta Németh: e-Karelia: Co-operation along the Finnish-Russian border towards a regional information society.....	141
Péter Katona: Some geopolitical aspects of the migration for employment from Vojvodina to Hungary.....	148
Gábor Csüllög: The role of territorial structural characteristics in the formation of borderline relations.....	155

CROSS-BORDER CO-OPERATIONS

Imre Nagy: Structure of the Duna-Körös-Maros-Tisza Euroregion.....	164
Krisztina Kovács: Possible solution for the question of human labour force supply in Szabolcs-Szatmár-Bereg County?.....	171
Béla Edelényi: Possibilities of using a complex factor-system in the termining microregion borders.....	178
Mónika Komádi: Changes in the number of migrant workers at labour market in Austria.....	183
Péter Szenográdi: The characteristics of the migration between Romania and Békés county.....	189
Lóránt Dávid: The significance of euro-region level tourism development programs in the carpathean basin.....	197
János Pénzés: The centre-periphery relation of human resources in the microregion of Tiszaújváros.....	202
Zsuzsanna Trón: Theories supporting the regional policy of the EU.....	209
Gábor Michalkó: Individual interpretation of the collaboration along the borderland: case of the Romanian shopping tourists in Csengersima.....	216
Tünde Csíha: Young people and regionalism.....	223
Veronika Bocsi: The contact of the homeless and the world of work.....	229
András István Kun: Educational systems and economic growth.....	235
Levente Mujacsics: The effects of the Peace Treaty in Trianon on the traffic in Bihar county.....	244

SETTLEMENTS, MICRO REGIONS, REGIONS

István Vadász: Spatial characteristics of the non-profit sphere in the North Great Plain.....	250
István Süli-Zakar – György Csomós: Hungarian cities in the geographical space.....	257
Zoltán Nagy: Miskolc and the competition of cities.....	263
Éva Filep-Nagy: Innovative capability of micro regions in Szabolcs-Szatmár-Bereg.....	269
István Mezei: Participants of the Tender Market.....	272
Ernő Molnár – Loránd Hórcsik: Internet and place marketing.....	279
Melinda Jakó: Organisations and the consultants in Hungary.....	284
Ferenc Cserhádi: The characteristics of micro-regional programming.....	289
Zsolt Radics: The competetiveness of foreign trade of the Central European Countries before the European Union accession.....	295
Zoltán Bujdosó: Attraction on labour force along the border of Hajdú-Bihar county.....	301
Ilona Eke-Zamárdi – Tamás Tóth: Possibilities of outburst from the problem of unemployment in the Cserehát region.....	308

INTERETHNICAL CONNECTIONS

László Vofkori: The development of human resources in Szekelyfold.....	316
István Szilágyi: The possibilities of the development of Human Resources in the microregion of Szekelykeresztur and the problems of the Gypsies' integration.....	325
Péter Katona: The higher education's attraction zone in Marosvásárhely.....	332
József Molnár – István Molnár D.I: The national structure of Transcarpathian oblast according to the census of 2001.....	339
Gyula Fodor: Demographic changes in the Transcarpathian region between the census of 1989 and 2001.....	347
György Kajati: Foreign students at Eszterházy Károly College.....	354